

ZARZĄDZENIE  
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY  
z dnia ..... 2018 r.  
w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bagno Mostki”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 142, 10 i 650) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Bagno Mostki”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie torfowisk wysokich i przejściowych wraz z występującą na nich rzadką i chronioną roślinnością oraz dużą ilością różnorodnych gatunków ptaków.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) położenie rezerwatu w całości na gruntach należących do Skarbu Państwa, zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Brodnica,
- 2) położenie na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Drwęcy”;
- 3) położenie rezerwatu w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Brodnicka PLH040036;
- 4) występowanie 3 typów siedlisk wymienionych w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej:
  - 91D0 - Bory i lasy bagienne,
  - 9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum*),
  - 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe);
- 5) występowanie 5 gatunków fauny objętych ochroną na mocy Dyrektywy Ptasiej: dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, żuraw *Grus grus*, lerka *Lullula arborea*, muchołówka mała *Ficedula parva* i zimorodek *Alcedo atthis* oraz 2 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej: mopka *Barbastella barbastellus* i zalotka większej *Leucorrhinia pectoralis*;

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji i ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych dla rezerwatu oraz ich skutków na obszarze rezerwatu przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Ochronie czynnej podlega cały obszar rezerwatu.

§ 5. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji, przedstawia tabela i mapa stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia  
Regionalnego Dyrektora Ochrony  
Środowiska w Bydgoszczy z  
dnia.....2018 r.

**Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków na obszarze rezerwatu**

<b>Lp.</b>	<b>Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych</b>	<b>Sposób eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków</b>
1.	Presja związana z ruchem pojazdów na terenie rezerwatu (zagrożenie istniejące, wewnętrzne).	Montaż kilku szlabanów uniemożliwiających poruszanie się po drogach leśnych oraz tablic z zakazem wjazdu.
2.	Ekspansja drzew i krzewów na obszarze torfowiska (zagrożenie istniejące, wewnętrzne).	Usunięcie nalotu drzew i krzewów z całej powierzchni torfowiska. Usunięcie brzozy jako źródła diaspor z pasa szerokości 50 m wokół torfowiska.
3.	Niedostosowany skład gatunkowy drzewostanów do siedliska.	Usuwanie sosny i poprawa warunków wzrostu lasotwórczych gatunków liściastych.
4.	Zmiana warunków hydrologicznych rezerwatu (zagrożenie istniejące, zewnętrzne).	Budowa ścianki przeciwfiltracyjnej w południowej części rezerwatu.

Załącznik Nr 2 do Zarządzenia  
Regionalnego Dyrektora Ochrony  
Środowiska w Bydgoszczy z  
dnia.....2018 r.

**Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, podaniem rodzaju, zakresu oraz lokalizacji tych działań**

<b>Lp.</b>	<b>Rodzaj działań ochronnych</b>	<b>Zakres działań ochronnych</b>	<b>Lokalizacja działań ochronnych<sup>1</sup></b>
1.	Montaż znaków zakazu wjazdu	Montaż znaków zakazu wjazdu na drogach w rezerwacie.	Leśnictwo Tęgowiec, oddz. 163d, 155g, 156f., 156g
2.	Całkowite usunięcie nalotu drzew i krzewów z powierzchni torfowiska.	Usunięcie nalotu drzew i krzewów należy wykonać na powierzchni ok. 8 ha, w pierwszym 5-leciu obowiązywania planu, w miesiącach XII-II. Dopuszczalne jest użycie ciężkiego sprzętu. Cała pozyskana biomasa powinna być usunięta z obszaru torfowiska.	Leśnictwo Tęgowiec, oddz. 164c (część północna)
3.	Usunięcie nalotu drzew i krzewów z powierzchni torfowiska z pozostawieniem pojedynczych sosen do 10 os. /ha o wysokości do 3-4 m.	Usunięcie nalotu drzew i krzewów należy wykonywać ręcznie, na powierzchni ok 10 ha, w pierwszym 5-leciu obowiązywania planu, w miesiącach IX-X (w rejonie dobrze zachowanych mszarów termin realizacji wynika z konieczności wykluczenia zagrożenia niszczenia torfowców w okresie kiedy są zamrożone). Cała pozyskana biomasa powinna być wyniesiona poza obszar torfowiska.	Leśnictwo Tęgowiec, oddz. 164c (część środkowa i południowa)
4.	Usunięcie odrostów brzozy.	Usunięcie wykonać na powierzchni ok. 18 ha w miesiącach IX-X w drugim, czwartym i szóstym roku po zabiegu całkowitego usuwania drzew i ich nalotów. Cała pozyskana biomasa powinna być wyniesiona poza obszar torfowiska.	Leśnictwo Tęgowiec, oddz. 164c
5.	Wycięcie brzozy jako źródła diaspor.	Wycięcie drzew brzozy w wieku reprodukcyjnym z pasa lasu o szerokości 50 m od granic torfowiska (granic płatów siedliska).	Z pasa lasu o szerokości 50 m od granic torfowiska zlokalizowanego w Leśnictwie Tęgowiec, oddz. 164c i 178a.

<sup>1</sup> wg Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Brodnica na okres od 01.01.2015 r. do 31.12.2024 r.

6.	Zabieg o charakterze trzebieży polegający na usunięciu 15% sosny i poprawie warunków wzrostu lasotwórczych gatunków liściastych.	Zabieg wykonać w pierwszym 5-leciu obowiązywania planu na powierzchni ok. 22 ha w miesiącach XII-II.	Leśnictwo Tęgowiec, oddz. 163a, 165b, 165c, 165d, 165f, 165g, 178b, 178d
7.	Budowa ścianki przeciwfiltracyjnej.	Wykonać szczelną ściankę na długości ok. 50-60 m. (na szerokości płatu torfowiska). Montaż ścianki proponuje się poprzez wbijanie w grunt desek dębowych (grubość 4-5 cm) na głębokość 2-2,5 m (bez wykonywania głębokich wykopów).	Grobla w południowej części rezerwatu, na granicy wydzieleni Leśnictwa Tęgowiec, oddz. 164c, 178a i granicy wydzielenia 178a oraz działki ewid. 2, obręb Zastawie
8.	Montaż piezometrów (3 szt.).	Wykonać montaż piezometrów wraz z automatycznymi rejestratorami poziomu wody w celu stałego monitoringu poziomu wód na torfowisku.	Leśnictwo Tęgowiec, oddz. 178a, 164c
9.	Monitoring skuteczności realizacji działań ochronnych.	Po 10 latach obowiązywania planu należy przeprowadzić ocenę zmian w składzie gatunkowym i rozmieszczeniu kluczowych dla ochrony przyrody siedlisk tj.: 1) 91D0 Bory i lasy bagienne, 2) 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe); Ocenę stanu siedlisk przeprowadzić w oparciu o metodykę stosowaną w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.	Leśnictwo Tęgowiec, oddz. 164b, 163d, 164c, 178a, 178d

## Uzasadnienie

Plan ochrony rezerwatu przyrody „Bagno Mostki” jest dokumentem określającym sposoby ochrony w celu zachowania torfowisk wysokich i przejściowych wraz z występującą na nich rzadką i chronioną roślinnością oraz dużą ilością różnorodnych gatunków ptaków.

Rezerwat przyrody „Bagno Mostki” został ustanowiony zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 listopada 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. nr 75, poz. 673). Aktualnie w granicach województwa kujawsko-pomorskiego obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody Bagno Mostki (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. poz. 505).

Dla właściwego funkcjonowania rezerwatu i jego ochrony plan ochrony zgodnie art. 20 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 142, ze zm.) sporządza się na okres 20 lat. Zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia w drodze zarządzenia plan ochrony dla rezerwatu przyrody, sporządzony na podstawie art. 20 ww. ustawy. Projekt planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bagno Mostki” został zaopiniowany przez: Nadleśnictwo Brodnica pismem z dnia ..., znak ..., przez Radę Gminy Zbiczno uchwałą Nr ..., z dnia ..., przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Bydgoszczy uchwałą Nr ..., z dnia ...

Projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bagno Mostki” został uzgodniony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego pismem znak ..., z dnia ...

Obwieszczeniem z dnia 18 lipca 2017r., znak WOP.6202.7.2017.KLD, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy zawiadomił o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu ochrony dla krajobrazowego rezerwatu przyrody „Bagno Mostki”.

Obwieszczeniem z dnia ..., znak ..., Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu ochrony i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 142, ze zm.), art. 3 ust. 1 pkt. 11, art. 19 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, ze zm.) i rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonania zmian z w tym planie oraz ochrony zasobów tworów, i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257).

Projekt planu ochrony zamieszczono również w publicznie dostępnym wykazie danych na Ekoportalu (nr karty: .....).

Najistotniejszym zagrożeniem dla przedmiotów ochrony w rezerwacie są niekorzystne warunki hydrologiczne rezerwatu i związana z tym ekspansja drzew i krzewów na powierzchni torfowiska. Istniejącymi zagrożeniami są także antropopresja i zbyt duży udziałem sosny w drzewostanach.

Zaplanowane działania ochronne mają na celu ograniczenie lub eliminację zidentyfikowanych zagrożeń poprzez:

- monitoring szaty roślinnej,
- usuwanie nalotu drzew i krzewów z powierzchni torfowiska,
- wycinkę brzozy z pasa terenu wokół torfowiska,
- budowę ścianki przeciwfiltracyjnej,
- zabiegi pielęgnacyjne w drzewostanach,
- montaż znaków zakazu wjazdu.

Monitoring ma na celu ocenę zmian w składzie i rozmieszczeniu kluczowych dla rezerwatu siedlisk i występujących w ich granicach fitocenoz, w odniesieniu do danych zawartych w dokumentacji do planu ochrony.

Zabiegi związane z przeredzaniem i pielęgnacją drzewostanów mają na celu zwiększenie udziału gatunków liściastych w drzewostanie oraz docelowo przywrócenia właściwego składu gatunkowego drzewostanów. Usuwanie nalotu drzew i krzewów z powierzchni torfowiska, zarówno istniejących obecnie, jak i późniejszych odrostów, wycinka brzozy na obrzeżach torfowiska oraz budowa szczelnej ścianki to zabiegi zmierzające do poprawy warunków hydrologicznych i stanu torfowiska. Zabiegi związane z usuwaniem nalotu drzew i krzewów z części torfowiska (najlepiej zachowanej) należy prowadzić jesienią, przed pierwszymi przymrozkami, ze względu na występowanie gatunków z rodzaju *Sphagnum*, które są silnie uszkodzane w przypadku intensywnego poruszania się na torfowisku zimą, kiedy są zamrożone i bardziej podatne na uszkodzenia. Jedynie w części najbardziej przesuszanej, zdegradowanej (północna część wydzielania 164c) dopuszcza się wykonanie zabiegu zimą (przy ujemnych temperaturach) z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu kołowego ze względu na fakt, że większa część powierzchni pozbawiona jest torfowców. Aby na bieżąco monitorować warunki wodne rezerwatu należy zainstalować w torfowisku automatyczne rejestratory poziomu wody.

W celu ograniczenia presji związanej z penetracją terenu rezerwatu oraz zagrożenia śmiertelności i płoszenia zwierząt, planuje się montaż znaków zakazu wjazdu na drogi zlokalizowane w rezerwacie. Istniejące drogi powinny być dostępne wyłącznie do niezbędnego ruchu pojazdów służb leśnych.

Ze względu na uwarunkowanie przyrodnicze rezerwatu nie wskazano miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza, jak również nie wskazano obszarów udostępnianych dla celów turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa. Udostępnianie rezerwatu w celu badań naukowych i edukacyjnych należy rozpatrywać na podstawie art. 15 ust. 1 pkt. 24 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie ww. czynności gwarantuje nadzór nad ich rodzajem i metodyką, mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie.

Nie wprowadza się dodatkowych ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kruszwica i Jeziora Wielkie, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Brak ustaleń wynika z braku zagrożenia, którym można by przeciwdziałać poprzez ww. ustalenia.

Zgodnie z art. 20 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody plan ochrony dla rezerwatu nie zawiera zakresu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Brodnicka PLH040036. Dla obszaru Natura 2000 Ostoja Brodnicka PLH040036 ustanowiono plan zadań ochronnych zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 5 stycznia 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Brodnicka PLH040036 (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. poz. 261), którego zakres obejmuje teren rezerwatu „Bagno Mostki”.